

було б скоригувати концептуальні документи про поточний етап муніципальної реформи. Одним з напрямів, які можуть бути внесені при цьому коригуванні, є приділення уваги виконанню рішень Європейського Суду з прав людини місцевими органами публічної влади, у першу чергу – органами місцевого самоврядування.

Трансформація української системи права у цьому напрямі сприятиме подальшій розбудові демократії, розвитку національного конституційного законодавства – точніше, одного з найважливіших його інститутів – інституту прав і свобод людини і громадянина. Варто зауважити, що питання виконання рішень Європейського Суду з прав людини місцевими органами публічної влади майже не розробляються в європейській науці конституційного права. А тому, активність українських дослідників у цьому напрямі матиме значення не лише на національному, але й на європейському рівні. Це один з тих випадків, коли наука конституційного права може «йти в ногу» з європейською юридичною наукою.

Неугодніков Андрій Олександрович

*Заслужений юрист України, к.ю.н., доцент кафедри адміністративного
і фінансового права*

Національного університету «Одеська юридична академія»

Гребенюк Дмитро Олегович

*асистент кафедри міжнародного та європейського права
Національного університету «Одеська юридична академія»*

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ЄВРОПЕЙСЬКИХ ПРИНЦИПІВ АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВА

У цій науковій роботі розглядаються принципи адміністративного права Європейського Союзу, їх тлумачення і значення для сучасного правового поля, проведено порівняльний аналіз принципів адміністративного права

Німеччини, а також Великобританії. Наведено суттєві відмінності, як у джерелах, так і в їхньому тлумаченні та інтерпретації. Зроблено висновок про унікальність національних правових систем, що перешкоджає інтеграції в уніфіковане правове середовище.

Позначення принципів позицій держав Європейського Союзу у законодавстві країн - учасниць як реакція на відповідні соціально-політичні зміни зміцнило публічну владу у країнах - учасницях та вплив Європейського Союзу на міжнародній арені. Але принципи адміністративного права, будучи фундаментом, основою для адміністративного законодавства країн-учасниць, каркасом, що обмежує діяльність публічної адміністрації, у тому числі й установ «децентралізованої» адміністрації та метою діяльності органів та посадових осіб країн, мають різне походження та інтерпретацію. Суттєві відмінності ми можемо спостерігати у таких країнах як Німеччина та Великобританія, як яскравих представників різних правових сімей їх відрізняє не лише підхід до принципів права, а й їхні джерела. Як предмет дослідження ми розглянемо значення принципів пропорційності, захисту правомірних очікувань та рівності, їх тлумачення в прецедентах, постараємося виявити спільне та приватне у правозастосовній практиці щодо предмета дослідження та припустити, який підхід допоможе гармонізувати адміністративне законодавство країн Європейського Союзу у майбутньому. Загалом необхідно відзначити ієрархію та взаємозв'язок принципів адміністративного права, як конституційних так і вироблених у судових рішеннях. Принципи взаємодоповнюють та посилюють один одного, дозволяючи комплексно підходити у розробці та впровадженні адміністративного акту. З погляду джерел адміністративного права у Європейському Союзі, це можуть бути як рішення Європейського суду, Європейської комісії чи Європейського суду з правами людини. Перелічені органи мають достатню компетенцію, щоб закладати основи майбутнього розвитку уніфікованої правової системи Європейського Союзу. Головна

мета, це матеріальне втілення сутності договору Європейського Союзу з метою зміцнення союзу країн - учасниць.

Слід наголосити, що одним з основних принципів Європейського співтовариства та Європейського суду з прав людини є принцип пропорційності. Цей принцип означає, що зміст та форма адміністративної діяльності має відповідати її меті.

Європейський Суд розробив цей принцип, зокрема для справ, що стосуються покарань за невідповідність ліцензій системам експорту та імпорту товарів. У прецеденті у справі № 21/85 між A. MAAS & CO. та BUNDESANSTALT FUR LANDWIRTSCHAFTLICHE MARKTORDNUNG. Суд встановив, що накладення даного виду санкцій за порушення основного зобов'язання є допустимим у тому випадку, якщо шкода завдано всієї безпеки, однак накладення такої ж санкції за другорядне зобов'язання надмірно суворою мірою [1].

Конституційний суд Німеччини дійшов до висновку, що принцип пропорційності порушено нормою, згідно з якою, безробітний громадянин втрачає право вимоги пільг безробітного на два тижні, якщо йому не вдалося повідомляти центр зайнятості про його поточний статус у встановлені інтервали часу. Подібні справи ілюструють розуміння принципу пропорційності у країнах-учасниках Європейського Союзу. Застосовний понятійний апарат включає також такі формулювання як надмірно обтяжливий та не пропорційний. І це свідчить про сутність принципу: повноваження суду ретельно вивчати чи виправдовував результат використані кошти. Цей принцип ділиться на два складових його компонента. Наприклад у Німеччині, щоб пройти тест пропорційності міра має бути припустимою, що означає що саме цей захід може сприяти досягненню мети. Іншим вимогам до міри є її потреба. Це означає, що найменш обмежуючий або жорсткий з можливих засобів має бути застосований адміністративним органом.

Іншим стовпом Європейського адміністративного права є принцип рівності. В силу того, що цей принцип знайшов пряме закріплення у статті 6 Договору про Європейський Союз, його складніше сформулювати з національного законодавства[2].

Європейський суд з прав людини формував подібну позицію протягом багатьох років. По-перше щодо адміністративного свавілля, актів самоврядування: відмінності у зверненні не можуть вважатися підґрунтям для дискримінації яка заборонена, допоки вони випадкові. Таким чином, принцип рівності асимілюється із принципом пропорційності. Наприклад, у справі 114/76 *Bela Mühle v Grows-Farm* Європейський суд з прав людини вирішив, що зобов'язання певної групи купувати за непропорційною ціною стало причиною дискримінаційної дистрибуції цін між різними агропромисловими секторами. Пізніше з'явилася формула для рівного захисту: відмінності мають бути такого типу та значення для того, щоб виправдати диференціацію [3].

Принцип захисту правомірних очікувань у Європейському Союзі був сформульований у справах, що стосуються скасування адміністративних актів. В даній правовій системі цей термін має інше походження: він пов'язаний з процесуальними гарантіями природного правосуддя, зобов'язанням діяти справедливо[4]. У Великій Британії скасування адміністративного акта залежить виключно від того, чи мив суб'єкт владних повноважень відповідні повноваження.

Підсумовуючи вищевикладене, слід зазначити, що національні правові системи країн Європейського Союзу є унікальними, індивідуальними у своїй історії та правозастосовної практики. І хоча законодавство Європейського Союзу прагне гармонізації та уніфікації. Принципи, які розвиваються в одній країні протягом сотень років, не варто змішувати з іншими подібними принципами. Можливо, для зміцнення єдності правового поля країн Європейського Союзу необхідно запровадити узагальнену гнучку інфраструктуру норм, що включає, як загальноприйняті принципи, так і

національні, з урахуванням цілей та потреб сучасного суспільства, та надати кожній країні право інтерпретувати їх у контексті ситуації, поточного правового становища суб'єктів, права та обов'язки яких вони зачіпають.

Література:

1. A. MAAS & CO. v. BUNDESANSTALT FÜR LANDWIRTSCHAFTLICHE MARKTORDNUNG. 27.11.1986. C.- 21/85. URL: <https://curia.europa.eu/juris/liste.jsf?language=en&num=C-21/85>
2. Consolidated versions of the Treaty on European Union and the Treaty on the Functioning of the European Union - Consolidated version of the Treaty on European Union - Protocols - Declarations annexed to the Final Act of the Intergovernmental Conference which adopted the Treaty of Lisbon. 13.12.2007. URL: http://data.europa.eu/eli/treaty/teu_2012/oj
3. Bela Mühle v Grows-Farm. 5.07.1977. C. 114 – 76. URL: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX%3A61976CJ0114>
4. Robert Thomas. Legitimate expectations and proportionality in administrative law. Hart Publishing, 2000. P. 62.

Pavel Voitovych

*Associate Professor of the Department of International and European law,
PhD, Professor of International Personnel Academy
National University «Odesa academy of law»*

CIVILIZED STATE POLICY IN THE ERA OF GLOBAL TRANSFORMATIONS

Everything in politics starts with a person. Any state policy (internal or foreign) starts with a person.

Today, the morning of the entire civilized world begins with news about the war in Ukraine; the civilized world simply cannot stay away. The entire civilized